

▲ เมื่อเกี่ยวสององค์มาประชันกันในศาลนับเป็นช่วงเวลาที่ยิ่งงาม และตื่นเต้นไม่น้อย

▲ เจ้าอาวาสศาลกำลังใช้มือเคาะประตูเพื่ออัญเชิญดวงวิญญาณเทพเจ้ากลับมาประดิษฐานที่ศาลหลังขบวนแห่กลับมาในตอนกลางคืน

"เทศกาล มัทสึริ"

กัญญา มัทสุโอะ

เทศกาลแห่ร้อนของพ่อค้าแม่ค้าโอซากา

▲ "กันจิ" มือกลอง 6 คนสลับกันตีกลองโกลดโผน เป็นคณะโคชะที่มีผู้แสดงราว 600 คน

ทันที ที่ประตูศาลโอซากา เหมมั่งงูเปิดกว้างออกเมื่อตี 4 ของเช้าวันที่ 24 กรกฎาคม บรรดาชายหนุ่มร่างกายกำยำ ล่ำสันก็พากันตบเท้าเข้าไปในศาล ผู้นำหน้าที่มือกลอง 6 คนป็นขึ้นไปบนแท่นและลั่นกลอง "อิจิบังไดโก" เป็นสัญญาณเริ่มต้นของเทศกาลประจำปี เมื่อเสียงกลองเริ่มสบบลง ชายหญิงที่อยู่บนรถลากคันจิและเวทีอีกด้านหนึ่งของ

ประตูตรงข้ามกับแท่นกลองก็พร้อมกันบรรเลงเพลงโอยายาชิ โดยฉาบ กลองเล็ก และขลุ่ยเสียงดังเป็นจังหวะ "ทงจิกิจิง ทงจิกิจิง" พร้อมเปิดการแสดงรำมังกกร (ริว โอโดริ) เป็นเวลาราว 10 นาที ก่อนที่ทั้งสองฝ่ายจะหยุด และยืนปรบมือต่อกันในจังหวะ "โอซากา จิเมะ" สร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันของผู้ร่วมแสดงในเทศกาลราว 30 คณะ (โคชะ) รวมเป็นจำนวนกว่า 5,000 คน

▲ ราชยานยนต์ของเทพเจ้าอัญเชิญลงไปกับเรือโกะโฮเรนเซน

▲ พิธี "ฮงมียาไซ" อัญเชิญดวงวิญญาณเทพเจ้าไปในราชยานยนต์แห่บนแท่นเรือในบ่ายวันที่ 25 กรกฎาคม

▲ ข้าวเหนียวเป่าหนึ่ง มีลูกบ๊วยดวงวางตรงกลาง เป็นของกินประจำเทศกาลเทนจิน มัทสึริ

▲ รำคาสะโอะไดริซึ่งใช้ร่มกระดาษมีกระดิ่งรอบๆ เป็นอุปกรณ์ พร้อมร้อง "ไซเร่ ไซเร่" ไปตลอดทาง

▲ ซิชิโม โอะไดริ เป็นการรำสิงโตที่คนถือหัวสิงโตจะก้มตัวต่ำเกือบติดดิน ต้องฝึกซ้อมนานหลายปีกว่าทำได้

▲ การตีกลองโยกไปมาของคณะดนตรีโอะโกะบุเนะหน้าศาล

นับแต่เช้าวันที่ 24 จนถึงเกือบสิ้นวันของวันที่ 25 กรกฎาคมทุกปี บรรดาพ่อค้าแม่ค้า ทั้งจากตลาดสดเหมมะ ตลาดกลางโอซากา สมาพันธ์เจ้าของกิจการร้านค้า ร้านหนังสือ ร้านสาหร่ายคอมบุ ร้านดอกไม้ อาเขตการค้าเทนจินบาชิซุจิ ฯลฯ ต่างพากันมาร่วมตัวจัดการแสดงตามสังกัดโคชะของตนเอง โดยในเช้าตรู่วันที่ 24 เป็นการแห่เทพเจ้าไปที่แม่น้ำไกล์ๆ เพื่อลอยหอกศักดิ์สิทธิ์กำหนดเส้นทางแห่เรือในวันรุ่งขึ้น ตามมาด้วยการแห่กลอง การรำรำพัด การเชิดสิงโตออกไปวนเป่าประกาศทั่วเมือง สลับกับการแห่เกี่ยวจากผู้คนที่อาศัยในตำบลต่างๆ รอบๆ ศาลเข้ามาเคารพเทพเจ้า หนุ่มสาวจากสารทิศพากันมาเดินซื้อของกินหรือเล่นเกมสที่แผงลอยร้านค้ากันตั้งแต่บ่ายจรดค่ำ และในบ่ายวันรุ่งขึ้นก็จะมีกรอัญเชิญดวงวิญญาณเทพเจ้าสูงาวารา โนะ มิจิสานะจากศาลเอกซึนราชยานยนต์ไปกับขบวนของกลองยักษ์ รถลากคันจิ กระบวรรำรำ เกี่ยวทองสององค์ ฯลฯ ไปลงเรือพร้อมกับศิษยานุศิษย์ ขึ้นล่องแม่น้ำโากาวาร่องรำทำเพลง จุดพลุกันอย่างสนุกสนานจนเกือบเที่ยงคืนท่ามกลางผู้คนที่หนึ่งล้านคนที่พากันมาคอยชมที่ริมแม่น้ำ นับเป็นเทศกาลที่ใหญ่โตอลังการหนึ่งในสามของเทศกาลใหญ่ในญี่ปุ่น (อีกสองเทศกาลคือเทศกาลกิงของเกียวโต และเทศกาลคันดะมัทสุริของโตเกียว)

เทศกาล "เทนจิน มัทสุริ" เป็นเทศกาลประจำศาลโอซากา เทมมังกุที่บูชาเทพเจ้าสูงาวารา โนะ มิจิสานะ อดีตเสนาบดีฝ่ายซ้ายในสมัยเอโดะ ผู้ถูกศัตรูการเมืองโยนความผิดให้จนต้องถูกขับไปยังคิวกู และเสียชีวิตลงที่นั่น หลังเสียชีวิตได้เกิดพายุ และโรคระบาดหนักในเกียวโต ทำให้ผู้คนเชื่อว่าเป็นความพิโรธของท่านมิจิสานะ จึงพากันตั้งศาลบูชาตามเส้นทางที่ท่านเดินทางผ่าน และแวะพักก่อนไปจับชีวิตที่คิวกู ศาลโอซากา เทมมังกุ สร้างขึ้นในปี 949 และหลังจากนั้นสองปีก็ได้จัดเทศกาลลอยหอกที่ริมแม่น้ำ อัญเชิญดวงวิญญาณท่านออกมาเที่ยว

▲ หนึ่งในเรือสองลำของคณะดนตรีโอะโกะบุเนะซึ่งเป็นเรือพายๆ เข้ามาใกล้ฝั่ง ลำนี้ฝีพายเป็นเด็กชาย

▲ รำร้อม หรือคาสะ โอะไดริของเด็กสาวๆ

▲ โอโทธิมิโกชิ เกี่ยวทองประดับนกฟีนิกซ์เรื่องรองงดงมายามค่ำคืน

▲ บ้านเรือนร้านค้าใกล้ๆ พากันประดับผ้ามางและโคมต้อนรับเทศกาล

▲ เจ้าอาวาสกับเด็กโคจิฉิ่งเรือนำ
หอกในห่อหูก้าไปลอยที่แม่น้ำ
ในเช้าวันที่ 24 กรกฎาคม

▲ หมู่มาจากคณะเทนจินโคกำลังร่ายรำบนที่
ลานหน้าศาลเอก

▲ บางตำบลที่มีชายกำยาล้ำสั้นถึงกับปล่อย
มือโยนเกียวขึ้นสูง

▲ พลุในคืนวันที่ 25 กรกฎาคม
ชมจากบนสะพาน

ริ่นเรียวรอบเมืองกันอย่างเอกรีก นับแต่นั้นเป็นต้นมา ก็ได้จัดเทศกาลขึ้นเป็นประจำในวันที่ 25 กรกฎาคม ซึ่งตรงกับวันเกิดเทพเจ้าทุกปี ผู้ที่เป็นตัวตั้งตัวตีใหญ่ออกทุนทรัพย์ และแรงคือกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าที่รวมตัวกันเป็นคณะโคชะ

กลองยักษ์โมโยชิโดโกเป็นคณะโคชะที่เก่าแก่ที่สุด มีสมาชิกราว 600 คน ได้รับมอบกลองจากฮิเดโยชิอิตโตเจ้าเมืองโอซากา “กันจิ” มือกลอง 36 คนที่สวมหมวกทรงสูงสีแดงสดจะสลับกันขึ้นไป ขนบข้างกลองทีละ 6 คน โดยมีผู้กำกับ “ไซงาตะ” หน้าหลังด้านละคนคอยโบกธงสัญญาณสั่งให้ตีหรือโยกกลองไปตามจังหวะดั้งเดิม ที่ได้รับการถ่ายทอดมาแต่โบราณ เสียงร้องประสานกันดัง “เจสสาจา เจสสาจา” ของมือกลองดังกระหึ่มไปทั่วเมือง เช่นเดียวกับคณะของเด็กหญิงเด็กชายราว 400 คนของคณะเทนจินโคที่แยกกันรำร่ำ เล่นสิงโต ตีไม้ไฟ “ยทสุทาเกะ” โยนไม้ “บอนเตง” ประดับกระดาศ เป็นลูกกลมรวม 4 ประเภท ทั้งทำท่า เครื่องแต่งกาย และความพร้อมเพรียงเรียกเสียงปรบมือได้จากผู้ชมได้ทุกปี

โคชะอีกแห่งที่มีบทบาทมากคือคนโคะโกะบุเนะที่ออกเรือพายสองลำใหญ่วนไปทั่วลำน้า ว่ากันว่าดั้งเดิมเป็นเรือคิตามาเอะบุเนะที่บรรทุกสินค้าจากฮอกไกโดมาขายที่โอซากา พ่อค้าพากันแต่งเรือมาชมเทศกาล เลยกลายเป็นเรือที่วิ่งไปมาประจำเทศกาลจากนั้นเป็นต้นมา

ปัจจุบันนอกจากเรือโคชะที่บรรทุกสมาชิก และเครื่องละเล่นเกียวทอง ฯลฯ แล้ว ยังมีเรือพวงน้ำผู้ชมที่ซื้อบัตรนั่งมาด้วยรวมกว่า 100 ลำ แถมสองข้างฝั่ง และกลางลำน้ำยังมีเรือทุนของบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่พากันมาตั้งโต๊ะเก้าอี้ชมเทศกาลกันแน่นขนัด ยิ่งเมื่อพลุกววยเทพเจ้าถูกยิงขึ้นสู่ฟ้า ผู้คนจะพากันเปล่งเสียงร้องด้วยความระทึกใจ

ธรรมเนียมประการหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของเทศกาลคือผู้คนไม่ว่าจะอยู่บนเรือหรือริมฝั่งยามเมื่อเรือสวนกันไปมา จะพากันปรบมือ

ในทำนอง “โอซากา จิเมะ” โดยเปล่งเสียงร้องพร้อมๆ กันว่า “อุจิมาช....” ปรบมือสองครั้งสองรอบ และปิดท้ายด้วยการปรบสามครั้ง เพื่อทักทายซึ่งกันและกัน (การปรบมือ “โอซากา จิเมะ” ยังกระทำกันในวันเปิดตลาดหุ้นครั้งแรกของปี และในโอกาสมงคลที่นักธุรกิจโอซากาเป็นเจ้าของ นับเป็นธรรมเนียมการค้าอย่างหนึ่งของพ่อค้าแม่ค้าโอซากา)

และตรงกันข้ามกับความอีกที่กจากเสียงปรบมือนั้น ผู้คนจะพากันก้มศีรษะเคารพเทพเจ้าอย่างเงียบๆ เมื่อเรือ “โกะโฮเรนเซน” ที่อัญเชิญดวงวิญญาณเทพเจ้ามาในราชยานยนต์พร้อมคณะดนตรีกะงักผ่านไปมา พ่อค้าแม่ค้าในโอซากามักกล่าวกันว่าฤดูร้อนของพวกเขาจะไม่เริ่มขึ้น หากไม่มาร่วมเทศกาลเทนจิน มัทสุริ

ในคืนวันที่ 25 จากราวเกือบสามทุ่มเศษ โคชะต่างๆ นำโดยกลองโมโยชิโดโกะจะทยอยขึ้นฝั่งตั้งแถวกลับไปยังศาล เพื่อนำดวงวิญญาณเทพเจ้าไปประดิษฐานที่ศาลเอกเช่นเดิม บรรดาสมาชิกโคชะทั้งหลายจะพากันร้องรำทำเพลง แห่กลอง เล่นสิงโต ฯลฯ กันจนหมดเรี่ยวหมดแรงที่ลานหน้าศาลอีกครั้งก่อนจะอำลาจากกันไป ทำมาค้าขายตามปกติ จะว่าไปแล้ว เทศกาลเทนจิน มัทสุรินี้เป็นเสมือนการละเล่นในฤดูร้อนเพื่อพักจากงานประจำวันและเพื่อความสรวนสนทนาแก้เคล็ดของพ่อค้าแม่ค้าในโอซากานั้นเอง ว่ากันว่าปีๆ หนึ่งจะเกิดผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจที่ตามมาจากเทศกาลราวปีละกว่า 4-5 ร้อยล้านเยนทีเดียว พ่อค้าแม่ค้าไม่สนทุกอย่างแล้วยังทำรายได้มหาศาลอีกด้วยทุกปี

*นักท่องเที่ยวสามารถมาคอยชมการละเล่นได้ที่หน้าศาลในป้ายวันที่ 24 หรือหากจะชมกระบวนแห่กในป้ายวันที่ 25 กรกฎาคมให้ไปที่บริเวณถนน Omatsu-douri ที่เป็นถนนแคบๆ ใกล้ชิดขอบน้ำได้ ส่วนการแห่เรือนั้นชมได้บริเวณสองฝั่งแม่น้ำโอกาวา โดยเฉพาะแถวโรงแรมอิมพีเรียล